

VERSLAG VAKMEETING LEDTECHNOLOGIE
VOOR PODIUMTOEPASSING

Leds op de horizon

Verlangen naar een ledloze wereld is geen optie meer. Nieuwe producten blijven komen, ontwerpers en technici ontdekken mogelijkheden, directeuren ruiken kostenbesparingen en leveranciers zien een groeimarkt. Een bezoek aan de door de VPT georganiseerde leddag was voor iedere betrokkene bij aankoop of gebruik van ledlicht een nuttige investering.

| TEKST EN FOTO: COEN JONGSMA |

Ruim zeventig (theater)technici kwamen maandag 13 juni samen in het Parktheater Eindhoven voor een breed programma over de laatste ontwikkelingen in de toepassing van leds voor podia. Zo werd er uitgelegd hoe verschillende kleurweergave-indexen worden gemeten, discussie gevoerd over de vraag hoe je de eenheid bewaart in je armaturenvoorraad als daar ook leds in terecht komen en verteld over de desastreuze invloed van blauw licht op de aanmaak van het cortisolhormoon. Ook kwam aan bod welke vragen je moet stellen bij het kiezen van leddrivers en welke technologische verbeteringen we binnenkort kunnen verwachten.

Opvallend was dat op zo'n dag onder vakgenoten, leveranciers en gebruikers veel punten worden aangesneden die je in reclamemateriaal en zelfs vakliteratuur niet leest. Variërend van kleine details tot fundamentele kwesties: "Ja ja, de lichtbron gaat 50.000 uur mee, maar de rest van de armatuur?" Eigen-

schappen die je nog niet kende: "Door ze te koelen, geven leds meer licht." En tips van collega's: "Als je een black-out wil maken met verschillende ledspots, hou er dan rekening mee dat ze elk op een ander moment uitgaan." Ook was te merken dat fabrikanten erop gericht zijn om ledlicht dicht bij gedrag en gebruik van halogeen te brengen, door de introductie van zevenkleurenmengsystemen, 'warm dimmen' en *tunable white light*.

Checklist

Lichtonderzoeker Toine Schoutens ging in op de relatie tussen licht en het presteren van de mens. Daarna besprak lichtconsultant Koen Smits dé vijf aandachtspunten bij de aanschaf van ledlicht: kleurtemperatuur, kleurweergave, *flicker*, lichtsterkteverdeling en de randverschijnselen warmte, geluid en gewicht.

Vervolgens was er een parallelprogramma waarbij de bezoeker kon kiezen. Gé Hulskamp gaf een workshop

over de technologie van led-drivers en oplossingen rond *flicker*. Bij de workshop 'Kleuren met led' sprak Maarten Janssen van de ECI Cultuurfabriek (100 procent leds) over zijn ervaringen, en bekeken Bastiaan Schoof en Bob van der Klaauw met spotjes en zaklantaarns de werking van ledlicht op de weergave van kleuren en materialen. Daarnaast was op het grote podium een debat over de economische en technische levensduur van leds, het mixen met conventioneel licht, de omgang met reizende technici met eigen stuurtafels en het aantal *fixtures* dat je achter de hand moet houden als back-up (omdat je defecten niet meer oplost door een lamp te vervangen). "Als je gaat overstappen, is de ledhorizon een goede eerste stap," zeiden de leveranciers.

Praktijktest

Inhakend hierop volgde 's middags een spannend onderdeel: een shoot-out met verschillende horizonledarmaturen, van verschillende leveranciers, op

een wit horizontale doek. Paul Huijgen van Nationale Opera & Ballet gaf de opdrachten: "Van 100 naar 0 procent in 1 minuut." En: "Van blauw naar rood in 30 seconden." Deze praktijktest leverde goed illustratiemateriaal bij alles wat er in de eerdere onderdelen was besproken. Ook werd zichtbaar dat er grote verschillen zijn in de gelijkmatigheid van de lichtspreading, de soepelheid van het dimmen en het zien van artefacten. Ter afsluiting van de dag bood Tim Stokholm van ETC een fascinerend kijkje in de nabije toekomst van licht in het algemeen en led in het bijzonder. Samen met de andere bijdragen zorgde dit ervoor dat bij veel aanwezigen het vertrouwen zal zijn toegenomen dat de kwaliteit van ledlicht binnen niet al te lange tijd de kwaliteit van halogeenlicht zal benaderen, en dat in aankoopprocedures de juiste vragen worden gesteld. <<

Meer info, alle sprekers en enkele presentaties op tinyurl.com/vpt-led

2016

VPT ACADEMY

Woensdag 7 september

- > VPT-bedrijfsledendag thema logistiek
- > Locatie: Highlite, Kerkrade

Maandag 26 september

- > VPT-Ledendag inclusief ALV
- > Locatie: ATLAS Theater, Emmen

Maandag 3 en maandag 17 oktober

- > Studiedagen: Het organiseren van veilig werken met elektrotechnische installaties (NEN3140, rigging en meer)
- > Locatie: nnb

Dinsdag 4 oktober

- > Expertmeeting Toegankelijkheid van podia
- > Locatie: TivoliVredenburg, Utrecht

Maandag 24 oktober

- > Terugkomdag: Het organiseren van veilig werken met elektrotechnische installaties (NEN3140, rigging en meer)
- > Locatie: nnb

Oktober

- > Vakmeeting Audio
- > Locatie: nnb

November

- > Vakmeeting Hijzen en heffen
- > Locatie: nnb

November

- > Vakmeeting Zzp'ers
- > Locatie: nnb

DE VPT BEDANKT

Maandag 13 juni Vakmeeting Ledtechnologie voor podiumtoepassing

FOTO: COEN JONGSMA

Voor de medewerking:

Enrico Daamen (Controllux), Henk de Haas (Rolight), Pieter Huijgen (Nationale Opera & Ballet), Gé Hulsmans (eldoLED / Acuity Brands Lighting), Maarten Janssen (ECI Cultuurfabriek), Bob van der Klaauw (Zumtobel Lighting), Katinka Marac (scenograaf en lichtontwerper), Mark Oppedijk (Aukes Theatertechniek), Bas van Schelven (Ampco Flashlight Sales), Bastiaan Schoof (Amsterdam Light Festival en Mediacollege Amsterdam), Toine Schoutens (Lichtonderzoeker FluxPlus), Koen Smits (Lichtconsult.nl), Tim Stokholm (ETC), Rogier Trok (Fairlight), Fons de Vreede (FACE) en Leon van Warmerdam (Lichtpunt Theatertechniek BV);

Voor de gastvrijheid:

Parktheater Eindhoven en met name de technische ploeg.

NIEUWE LEDEN

Persoonlijke leden

- > Dhr. R. Royaert, Tielt (België)
- > Dhr. K. Dalebout, Hardinxveld